

උම්මග්ග ජාතකයෙහි එන 'සඟවා කී මග' කතාව නොවේ. මෙය ගත් කවක පවතින 'සඟවා කී මග' ගැන විවරණ සුගකි මෙය. සාහිත්‍යයේදී ව්‍යංග්‍යාර්ථය නැතහොත් 'සැඟ වූ අරුත්' යන පද මේ සඳහා සාදාශ ව භාවිත කරයි. සාහිත්‍යයේදී 'සංයමය' යන්න රැක ගත යුතු හා අර්ථවත් කළ යුතු යැයි පොදු පිළිගැනීමක් පවතී. සඳ වුවත් වලාවෙන් වැසී මදින් මද සඳකැන් ඉසින විට කලාවක් පවතී. නග්න ළඳකට වඩා සළ පිළිය විසිරුණු ළඳක ගේ කලාවක් ඇත. කුකවියකට වඩා කවියක පවතින කලාවට ද උක්ත සිද්ධාන්ත එලෙසින්ම අදාළ වෙයි.

මෙතයින් 'ව්‍යංග්‍යාර්ථය' හා 'සංයමය' එකතු වූ පද පෙළක කලාවක් තිබිය යුතුම ය. වත්මන් හා පැරැණි පත් ඉරු බලා සොයා මෙය අවබෝධ කොට ගත හැකි ය.

පොළොන්නරු යුගයේ (ක්‍රි.ව.1187-1225) ලියැවුණු 'ධර්ම ප්‍රදීපිකා' හෙවත් 'මහාබෝධිවංශ පරිකථා' ගතෙහි එන 'සුළුකලිඟු දා වත්' පරිකථාකරුවා සුළුකලිඟු කුමරු ගේ සහ මදුරට සාගල තුවර මදුරප දුව ගේ ප්‍රේම ආලිංගන ව්‍යංග්‍යාර්ථවත් ව හා ඉතා සංයමයෙන් ගෙන හැර පායි. සිංහල සාහිත්‍යයේ එවන් ගැඹුරු සංයමයක් හමුවන පළමු හා එකම අවස්ථාව ලෙස මෙය හඳුනා ගත හැකි ය.

'ඉක්බිති එරජ කුමර ඇය සිනිඳු පහන් පැහැ මැ සම වැ මමන සිලිල් ඇති, තුන් කැලැති මැ තරඟවැළ ඇති, නැබ මඩුළු මැ සලාවැටුම් ඇති, සොම් වුවන් මැ නව පුඹුදු පියුම් ඇති, ඉඳුනිල්මිණි කැල්මෙන් උදුලන දිඟු පුළුල් තෙත් මැ නිල්මහනෙල් ඇති, මෙලෙක් අත් මැ පොකුරු දැලි ඇති, ලළන සුනිල් කියඹු වැළ වරලු මැ බිඟු පෙළ ඇති, ඉහිල් වසන් රසන්වැළ මැ පුප්නා කුමුදු ඇති, මුව තඹරෙන් ගලන වපන් මැ මී බිඳු ඇති, කල් තුනුවිල්හි ගැලී වියෝ මහගිම් නිවා මෙහි සරලාර්ථය පසු පරිදි ය.

'ඉන්පසුව ඒ රාජ කුමාරයා ඇය ගේ මාදු ප්‍රසන්න පැහැය වැනි ජලය ඇති, කුසෙහි ඇති රැළි තුන වැනි දියරැළි ඇති, නාහි මණ්ඩලය වැනි දියසුළි ඇති, සොෂමය මුහුණම වූ අලංකාර පිපිණු පියුම් ඇති, ඉන්දුනිල මාණිකාස කාන්තියෙන් බබලන දීර්ඝ අක්ෂි වැනි නිල් මහනෙල් ඇති, සෙළවෙන නළලන වැටුණු ඉතා නිල් කෙස් රොද වැනි ම වූ වස්ත්‍රය වැනි ම වූ මිදෙල්ල මල් සමුහය ඇති, අලුත් අංගරා වැනි වූ පියුම් රොන් තවරා ඇති, සෙළවෙන පයෝධර වැනි ම වූ තේජස් මත් වූ හංස රජුන් ඇති, ලජ්ජාබර සිනාවන් වැනි ම පිපුණු කුමුදු මල් ඇති, මුව නැමති පියුමෙන් ගලන වචන නම් මී බිඳු ඇති, කාන්තාව නම් විලෙහි ගිලී වෙන්වීම නම් මහා ශ්‍රීශ්මය නිවා....'

විලක ඇති සියලු අංගවලට මදුරප දුවණිය ගේ අංගෝපාංග සම කරන කතු තෙමේ අවසානයේ දී කළිඟු කුමරු තම විප්‍රලම්භය නම් වෙහෙස දුරුකිරීමට එම ස්ත්‍රිය නම් විලෙහි ස්නානය කළ බව දක්වයි.

මේ කෙතරම් සංයමයෙන් කළ ගද්‍යයක් ද යන්න තීරණය කිරීම අපහසු නැත. සිංහල සාහිත්‍යයෙහි මෙතරම් සංයමයෙන් සුරන ක්‍රීඩාව දැක් වූ වෙනත් තැනක් සෙවීම උගහට ය. උක්ත පුන පුනා දැක් වූ 'කලාව' නම් සංකල්පය මේ පඨිතයෙහි දක්නට ලැබෙනුයේ එහෙයිනි. එදා නිර්මාණකරුවා නිර්මාණකරණයෙන්, කලාත්මක බවින් වඩාත් පොහොසත් විය.

යුගයෙන් යුගය පසු කරගෙන ආ මේ භාවික ගුණය කලියුග කාලයේ වේගයෙන් නොපිටට ම පෙරළෙන බවක් පෙනී යයි. යුගකාරක නවකතාකරුවන් යැයි කියා ගන්නා පල්හැලිකරුවන් ගේ කුරුටු බලි කියවමින් සංකුලතාවයට පත්වන අදබාල පාඨකයෝ කුගත්කරුවන් ගේ ඉව්ඡාවෙන් මුලා නොවේවායි අපි ඉත සිතින් පතමු. 'කඳුලේ නවකතාකරුවා', 'ආත්මීය නවකතාකාරිණිය' ආදී විශේෂණ පද අනවශ්‍ය ය.

අපට මැක්සිම් ගෝර්කි ලා, ටෝල්ස්ටෝයි ලා, හෙමිංවේ ලා, අනවශ්‍ය ය. මක්නිසා ද 'ලේඛකයා' ස්වාධීන පුද්ගලයෙක් වන බැවිනි. අවශ්‍ය වන්නේ රස වින්දනාත්මක, කලාත්මක නිර්මාණකරුවෙකි. වරෙක 'රොබට් ග්‍රොස්ට්' මෙසේ කියයි.

'අවර ගණයේ කලා කෘතියකින් ලබන රසයට වඩා උසස් රසයක් කුණු කරවල කැබැල්ලකින් ලබාගත හැකියි.' ■

උදේහි ජයලත්